

પાઠ-૧

વાંદરાને વાંચતાં
ન આવડે

૧. ચાલો, ગાઈએ ગીતડું :

ઉંદર રે' છે દરમાં
માણસ રહેતો ઘરમાં
ચકો ચકી રે' માળામાં
બટેર તેતર જાળામાં
સમડીનું ઘર ઊંચા ઝાડે
ચામાચીડિયા લટકે ડાળે
ગાય બકરી રહેતાં વાડે
વંદો તો ચૂપચાપ તિરાડે
સિંહ સૂવે છે બોડમાં
ને હું તો બાની સોડમાં !

૨ જુઓ અને કહો :

૩. વાતચીત

૧. સુઘરી ના માળામાં કોણ છે? તેને સુઘરીના માળામાં શું તકલીફ પડતી હશે?
૨. સિંહ ક્યાં છે? તે ત્યાં શું કરતો હશે?
૩. સિંહની બોડમાં કોણ છે?

૪. વાર્તા વાંચો.

વાંદરાભાઈ નું ઘર

એક હતા વાંદરાભાઈ.

ખટખટ એનું નામ.

એને ઝાડે ઝાડે ફરવું ગમે ને છાપરાં ઉપર ફૂદવું ગમે. બારેમાસ એક ઝાડથી બીજા ઝાડ પર ફરતો રહે, હૂપાહૂપ કરતો રહે.

શિયાળો શરૂ થયો. ધીમે ધીમે ઠંડી વધવા માંડી. ખટખટ ને ઠંડી લાગે એટલે એ એક ડાળથી બીજી ડાળે ફરતો જાય, એક છાપરા પરથી બીજા છાપરા પર પર ફૂદતો જાય ને ઠંડી ભગાડતો જાય.

ખટખટે એક ઘર પાસે અચરજ જોયું.

થોડા માણસો ભેગા થઈ લાકડાં સળગાવીને બેઠા હતા. તેઓ લાલ લાલ અંગારા પાસે હાથ રાખતા હતા ને ગાલ પર મૂકતાં હતા. “ આહા! મળી ગઈ ઠંડી ભગાડવા ની રીત.” ખટખટે કુદકા માર્યા. તેણે ખેતરોમાં ફરી ફરીને લાલ મરચાં ભેગાં કર્યા. ઝાડ નીચે ઢગલો કર્યો. હૂપાહૂપ કરી દોસ્તોને બોલાવ્યા. બધાં ભેગાં મળી ઠંડી ભગાડવા બેઠા.

ખટખટ કહે, “આહાહાહા...! ઠંડી ભાગી રહી છે.”

બધાં ધૂજતા ધૂજતા બોલવા લાગ્યા : “ હા, ભાગી રહી છે. “

ઝાડ પરના લાંબા માળામાં ઝૂલતી ચટપટ સુધરી આ જોઈ રહી હતી. તેણે વિચાર્યું, “ બિચારા વાંદરાભાઈ ઠંડીથી કેવા થથરે છે! ઠંડીથી બચવા હું તેમને મારા માળામાય બોલાવી શક્તી નથી.”

ખટખટે તો ચટપટ સુઘરીને બોલાવી, “આવ... આવ... ચટપટ, તાપવા આવ...”

ચટપટ કહે, “ના, ના... સોરી હો ખટખટ. હું તો મારા માળામાં છું. મને મારા આ ઘરમાં જરાય ઠંડી ન લાગે.”

ખટખટ કહે, “એવું તે કઈ હોય ? આટલી બધી ઠંડી ને !”

સુઘરી કહે, “પણ ઘર હોય તો ઓછી ઠંડી લાગે. હું તો કહું છું કે તમેય તમારું ઘર બનાવી લો ને! ઉનાળામાં ગરમી ઓછી લાગશે ને ચોમાસામાં વરસાદથીયે બચી શકાશે. હું સરસ ઘર બનાવું છું એટલે તો મને સુઘરી કહે છે ને તમે મારા મિત્ર થઈને ઘર બનાવતા નથી?”

ખટખટને થયું, આ નાનકડી સુઘરી મને સલાહ આપવા નીકળી છે!

થોડીવાર પછી બધાં સાથે હૂપાહૂપ કરી એક ઝાડથી બીજા ઝાડ પર ફરવા લાગ્યા ને ગાવા લાગ્યા :

ડાળે ડાળે ફૂટીએ છીયે ,
ઝાડે ઝાડે ફરીએ છીયે ,
ઠંડીથી ક્યાં ડરીયે છીએ!
હૂપ હૂપાહૂપ હૂપ.....
હૂપ હૂપાહૂપ હૂપ..... (૨)

પછી આવ્યો ઉનાળો. આકાશ માથી જાણે આગ વરસી રહી હતી. ખટખટ અને એના દોસ્તો પરસેવાથી રેબઝેબ. સૌ પોતપોતાની પૂંછડીઓથી પવન નાખવા લાગ્યા.

સુઘરીબાઈએ માળામાંથી ઝૂલતા ઝૂલતા. બૂમ પાડી, “ખટખટ, એય ખટખટ... તારે ઘર નથી બનાવવું.?”

ખટખટ તો ગીત ગાતો ગાતો બીજો ડાળે ઠેકડો મારી ગયો :

ઝાડને છાંયે રહીએ છીએ,
પૂંછડેથી પવન નાખીએ છીએ,
ગરમીથી ક્યાં ડરીએ છીએ!
હૂપ હૂપાહૂપ હૂપ....
હૂપ હૂપાહૂપ હૂપ...(૨)

ચટપટ સુઘરી તો પોતાના માળામાં ઝૂલતી રહી ને ખટખટ વાંદરાની ચિંતા કરતી રહી. ચોમાસું આવ્યું. આકાશમાંથી વરસાદ તૂટી પડ્યો. કડકડધૂમ...ગડકડધૂમ... વીજળીના કડાકા ભડાકા ને વાદળોનો ગડગડાટ... બધાં ઝાડ પાણીથી તરબોળ. બધે જ જળબંબાકાર... ખટખટ ને તેના દોસ્તો ભીંજાઈ ગયા. માથે, મોઢે, પીઠે, પૂંછડે... પાણી જ પાણી... ઠંડિય ખૂબ લાગી.

માળામાંથી સુધરી ફરફર કરતી આવી, તેણે જોયું કે બધા વાંદરા તેમની પૂંછડી ઊંચી કરી મિનારા જેવું બનાવીને બેઠા હતા ને ગાતા હતા :

પૂંછમિનારમા રહીએ છીએ,
પાણીમાં પલળીએ છીએ,
વરસાદથી ક્યાં ડરીએ છીએ!
હૂપ હૂપહૂપ હૂપ...
હૂપ હૂપહૂપ હૂપ... (૨)

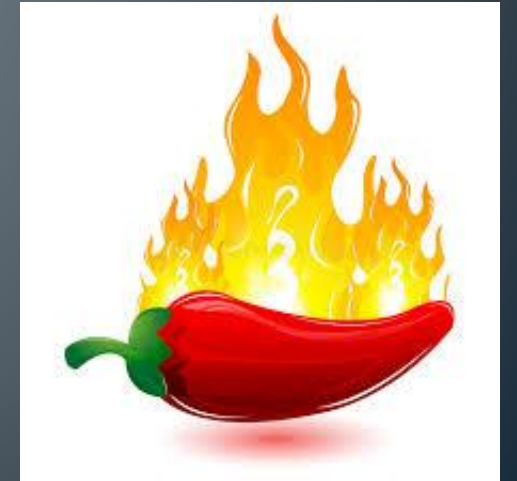

પછી ત્યાંથી હૂપાહૂપ કરતાં ભાગી ગયા.
વાંદરાઓએ ઘર ન બનાવ્યું તે ન જ બનાવ્યું ને ચટપટ સુધરીબાઈએ ચિંતાય છોડી દીધી.

પ વાતચીત :

૧. વાંદરાઓએ શું કર્યું ત્યારે તમને સૌથી વધુ મજા પડી?
૨. વરસાદ આવતો હોય અને તમારી પાસે છત્રી ન હોય તો તમે શું કરો?
૩. કોઈ કારણસર, બે-ત્રણ મહિના ઘર વગર રહેવાનું થાય ત્યારે તમને શી શી મજા પડે?
૪. વાંદરાઓએ જે કર્યું તે તમને ગમ્યું? આપણે તેમને શો ઉપાય બતાવીશું?
૫. સુઘરી કેવી રીતે ઘર બનાવતી હશે?
૬. વાંદરાઓએ મરચાંનું તાપણું કેમ કર્યું હતું?
૭. મરચાંનું તાપણું કરીએ તો શું થાય?

૬ વાર્તા વાંચો અને કહો :

નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૂછો. વિદ્યાર્થીઓ ચોપડીમાં જોઈ જવાબ આપશે.

૧. વાંદરાનું નામ શું હતું?
૨. વાંદરાની ચિંતા કોણ કરતું હતું?
૩. ઘર વગર વાંદરાઓને કઈ-કઈ મુશ્કેલી પડી?
૪. ઠંડીથી બચવા વાંદરાઓએ શું કર્યું?
૫. ‘આ નાનકડી સુઘરી મને સલાહ આપવા નીકળી છે.’ - એવું વાંદરાએ કેમ કહ્યું હશે?
૬. વાંદરાઓ વારંવાર શું બોલતા હતા?
૭. સુઘરીની સલાહ સાચી હતી કે ખોટી? કેમ?
૮. સુઘરીએ વાંદરાની ચિંતા કેમ છોડી દીધી?
૯. નીચેનામાંથી કોણ-કોણ પોતાનું ઘર બનાવે? ✓ કરો.

(૧) બિલાડી (૨) ચકલી (૩) કબૂતર (૪) કૂતરો (૫) ગાય

૮. છૂટી ગયેલા શબ્દો શોધો. વાર્તામાં જોઈ વાક્યો ફરી લખો.

૧. ખટખટેઘરપાસેઅચરજજોયું.

જ. ખટખટે એક ઘર પાસે અચરજ જોયું.

૨. બિચારાવાંદરાભાઈઠંડીથીકેવાછે!

જ. બિચારા વાંદરાભાઈ ઠંડીથી કેવા થયે છે

૩. ઉનાળામાંગરમીલાગશેનેચોમાસામાંયબચીશકાશે.

જ. ઉનાળામાં ગરમી ઓછી લાગશે ને ચોમાસા માંય વરસાદથી બચી શકાશે.

૪. ખટખટએયતારેનથીબનાવવું?

જ. ખટખટ, એય ખટખટ... તારે ઘર નથી બનાવવું.?”

૫. વાંદરાઓએનબનાવ્યુંતેનજબનાવ્યું.

જ. વાંદરાઓએ ઘર ન બનાવ્યું તે ન જ બનાવ્યું.

૯. ખાલીજગ્યા પૂરો અને મોટેથી વાંચો :

૧. માણસોને તાપતા જોઈ ખટખટનેલાગી. (નવાઈ, નવરાશ)
૨. માણસો..... થી તાપતા હતા અને વાંદરાઓએ તાપણું કરવા..... ભેગા કર્યા. (લાલમરચાં, લાલ અંગારા, લાલ લાકડા)
૩. ખટખટે હૂપાહૂપ કરી પોતાના.....ને બોલાવ્યા.(મિત્રો, વાંદરાઓ)
૪. ઉનાળામાં ખટખટને ખૂબ..... થતો. (રેબઝેબ, પરસેવો)
૫. આખરે થાકીને સુઘરીએ વાંદરાઓની.....કરવાની છોડી દીધી.
(કદર, ફિકર)

૧૦ 'બ'માંથી સરખા અર્થવાળું વાક્ય શોધી તેનો ક્રમ માં લખો :

અ

બ

૧. બધા ધ્રૂજતા ધ્રૂજતા બોલતા હતા.

ક. આકાશમાંથી ખૂબ પાણી વરસ્યું.

૨. અચાનક વરસાદ તૂટી પડ્યો.

ખ. તેમણે ઊંચો મિનાર જેવો આકાર કર્યો.

૩. આકાશમાંથી આગ વરસી રહી છે.

ગ. તેઓ ઠંડીથી થથરતા થથરતા વાતો કરતા હતા.

૪. બારેમાસ એક ઝાડથી બીજા ઝાડ પર ફરે.

ઘ. ખૂબ તાપ લાગે છે.

૫. વાંદરાઓએ પુંછડીઓનો મિનારો બનાવ્યો.

ચ. આખું વર્ષ તેઓ ફર્યા કરે.

૧૨. ઋતુ ઓળખો અને લખો :

૧. મારા ઘરમાં મને જરાય ઠંડી ન લાગે.	- શિયાળો
૨. બધા વાંદરા પાણીથી ભીંજાય ગયા.	- ચોમાસું
૩. સુઘરી માળામાં ઝૂલતી હતી.	- ઉનાળો
૪. વાંદરા પૂંછડી માથે મૂકી બેઠા.	- ચોમાસું
૫. વાંદરાઓએ માણસોની નકલ કરી	- શિયાળો
૬. ઝાડના છાંયે બેસી વાંદરા એકબીજાને પંખો નાખતાં હતા.	- ઉનાળો
૭. આકાશમાંથી વરસે આગ ડોસી મને પવન નાખ.	- ઉનાળો
૮. સળગાવીને લાકડાં, તાપણું કરે માંકડાં .	- શિયાળો
૯. ડાળે ડાળે ફરીએ ને ફૂદીને ઘરનાં છાપરાં .	- શિયાળો
૧૦. ગડગડાટ કરતાં વાદળાં, પાણી આગળ પાછળ.	- ચોમાસું

૧૩. શું હલકું ? શું ભારે ? કેવી રીતે ખબર પડે ? કહો.

૧. સુધરીનો માળો કે આડની ડાળી.

જ. હલકું – સુધરી નો માળો ભારે – આડ ની ડાળી

૨. લાકડાનું ટબેલ કે પ્લાસ્ટિકની ખુરશી.

જ. હલકું – પ્લાસ્ટિકની ખુરશી ભારે – લાકડાનું ટબેલ

૩. ગુજરાતીની ચોપડી કે ગણિતની ચોપડી.

જ. હલકું – ગુજરાતીની ચોપડી ભારે – ગણિતની ચોપડી.

૪. પેન્સિલ કે રબર.

જ. હલકું – પેન્સિલ ભારે – રબર.

૫. લખોટી કે પ્લાસ્ટિકનો દડો.

જ. હલકું – લખોટી ભારે – પ્લાસ્ટિકનો દડો.

૧૪. કોણ છે તે શોધો અને તેના વિષે એક વાક્ય લખો.

ઉદા. ચાર અક્ષરનું એક નામ

--	--	--	--

નામના છેલ્લા બે અક્ષરો છે 'તર'

		ત	ર
--	--	---	---

ત્રીજો અને પહેલા અક્ષરથી બને 'તક'

ક		ત	ર
---	--	---	---

તો એ કોણ હશે ?

ક	બૂ	ત	ર
---	----	---	---

વાક્ય : કબૂતરને ચણતાં જોવાની મજા પડે.

૧. ચાર અક્ષરનું એનું નામ

--	--	--	--

નામના પહેલા બે અક્ષરો છે 'કરો'

ક	રો		
---	----	--	--

પહેલા અને છેલ્લા અક્ષરથી બન્યો 'ક્યો'

ક	રો		યો
---	----	--	----

ત્રીજો અક્ષર તમે ધારશો,

ક	રો	ળી	યો
---	----	----	----

તો મળશે આઠ પગ વાળા જંતુનું નામ

વાક્ય : કરોળિયો જાળા બનાવે છે.

2. ચાર અક્ષરનું એનું નામ

તેના ત્રીજા, બીજા અને પહેલા અક્ષરથી બને 'ચરક'
ચોથા અને પહેલા અક્ષરથી બને 'લોક'
તો એ કોણ હશે?

વાક્ય : કરચલો પાણીમાં રહે છે.

ક	ર	ચ	
ક			લો
ક	ર	ચ	લો

3. ચાર અક્ષરનું એનું નામ

પહેલા અને બીજા અક્ષરથી બને 'દર'
પહેલા અને ચોથા અક્ષરથી બને 'દડો'
પહેલા ત્રણ અક્ષરોથી બને એક 'કારીગર'
તો એ કોણ હશે?

વાક્ય : દરજીડો સુંદર માળો બનાવે છે.

દ	ર		
દ	ર	જી	
દ	ર	જી	ડો

4. પાંચ અક્ષરનું છે નામ

પહેલા બે અક્ષર થી બને 'કાન'

ત્રીજો અને પાંચમો અક્ષર ભેગા થઈ બને 'ખરો'

ચોથો અક્ષર માથામાં પડે તો ખંજવાળ આવે

તો એ કોણ હશે?

વાક્ય : કાનખજૂરો એક જીવજંતુ છે.

કા	ન			
		ખ		રો
			જૂ	
કા	ન	ખ	જૂ	રો

૧૫. જોડીમાં ચર્ચા કરી, શું જુદું છે તે શોધો અને લખો.

તેજલ નું ઘર

૧. તેજલના ઘર પાસેનો લીમડો જાડો છે.
૨. તેજલના ઘર ની બારી લીલા રંગની છે.
૩. તેજલના ઘર ની બાજુના લીમડા નીચે દાદા બેઠેલા છે.
૪. તેજલના ઘરની સામે બે પથ્થર છે
૫. તેજલના ઘરની બાજુ ના લીમડા પર એક પંખી બેઠું છે.
૬. તેજલના ઘર ના બારણાં પર શુભ-લાલ લખ્યું છે.
૭. તેજલના ઘરની ઉપર ત્રણ પંખી ઊડી રહ્યા છે.
૮. તેજલના ઘર માં ત્રણ બારીઓ છે.

બાકીના તફાવત તમારે જાતે શોધવા.

વિવેક નું ઘર

૧. વિવેકના ઘર પાસેનો લીમડો પાતળો છે.
૨. વિવેકના ઘરની બારી વાદળી રંગની છે.
૩. વિવેકના ઘરની બાજુના લીમડા નીચે દાદી બેઠેલા છે.
૪. વિવેકના ઘરની સામે એક પથ્થર છે.
૫. વિવેકના ઘરની બાજુ ના લીમડા પર એકપણ પંખી બેઠું નથી.
૬. વિવેકના ઘર ના બારણાં પર શુભ-લાલ લખ્યું નથી.
૭. વિવેકના ઘરની ઉપર બે પંખી ઊડી રહ્યા છે.
૮. વિવેકના ઘર માં ત્રણ બારીઓ છે.

ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન

ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન
વાંચે નાના અક્ષરવાળી ચોપડીઓ રંગીન
ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન
છોટા ભીમ ને સોટીપોઠી.... બધું જ વાંચે ખૂબ
બધી જ વાર્તા દાદી માફક બોલે આબેહૂબ
ટીકુબહેનનું લેશન કરતો વાર્તામાંનો જીન!
ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન
ટીકુબહેનના ઘરમાં તો છે ચોપડીઓના થપ્પા
ટીકુની આજ્ઞાથી સાથે વાંચે મમ્મી-પપ્પા
વાંચતાં-વાંચતાં ઊંઘી જાય ને પહોંચી જતાં ચીન...!
ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન
એક દિવસ તો અજવાળામાં થયાં ટીકુબહેન ગૂમ
આખા ફળિયે શોધે સૌ કોઈ, ઝાઝી પાડે બૂમ
શાણાં ટીકુબહેન પલંગ નીચે વાંચનમાં તલ્લીન...!
ટીકુબહેન તો વાંચનનાં શોખીન

- હર્ષવી પટેલ

૧૮. વાતચીત :

૧. ટીકુબહેનને શું બહુ ગમતું?

જ. ટીકુબહેનને વાંચવું બહુ ગમતું.

૨. તમે શું વાંચો છો?

જ. અમે વાર્તાની ચોપડી વાંચીએ છીએ.

૩. વાંચવું, લખવું, ગાવું, રમવું- આ ચારમાંથી તમને શું કરવાનું ખૂબ ગમે?

જ. મને વાંચવું બહુ ગમે.

૪. તમે ક્યારે વાંચવા બેસો છો?

જ. હું સાંજે વાંચવા બેસું છું.

૫. તમે ક્યાં વાંચવા બેસો છો?

જ. હું સ્ટડીરૂમમાં વાંચવા બેસું છું.

૬. ટીકુબહેને તેના મમ્મી- પપ્પાને શું કરવાનું કહ્યું?

જ. ટીકુબહેને તેના મમ્મી-પપ્પાને તેની સાથે વાંચવાનું કહ્યું.

૭. તમારા ઘરમાં કોણ કોણ વાંચે છે?

જ. મારા ઘરમાં મમ્મી, પપ્પા, ભાઈ, બહેન વગેરે વાંચે છે.

૮. તમારા ઘરે કઈ-કઈ ચોપડીઓ છે? કાલે જવાબ આપજો.

જ. મારા ઘરે શ્રી મદ્ ભગવદ ગીતા, શ્રી હરિ વચનામૃત, અકબર-બિરબલની વાર્તા તથા ભજનની ચોપડીઓ છે.

૯. બધાં ટીકુબહેનને ક્યાં શોધતા હતા?

જ. બધા ટીકુબહેનને આખા કુળિયામાં શોધતા હતા.

૧૦. ટીકુબહેન ક્યાંથી મળ્યા?

જ. ટીકુબહેન પલંગ નીચેથી મળ્યાં.

૧૯. જોડો અને વાંચો :

૧. ટીકુબહેનને	ઘણી બધી ચોપડીઓ હતી.
૨. તેનું લેશન	બૂમો પાડી શોધતા હતા.
૩. તેના ઘરમાં	સંતાઈને વાંચતાં હતાં.
૪. તે પલંગ નીચે	વાર્તાનો જીન કરી આપતો.
૫. બધા ટીકુબહેનને	વાંચવાનું ખૂબ ગમતું.

૨૦. જુઓ, સમજો, લખો :

૧. ડીપચો - ચોપડી

૩. નશલે - લેશન

૫. નહેબકુટી - ટીકુબહેન

૭. જ્ઞાઆ - આજ્ઞા

૨. નજી - જીન

૪. યેળિફ - ફળિયે

૬. ગલંપ - પલંગ

૮. ળાવાજઅ - અજવાળા

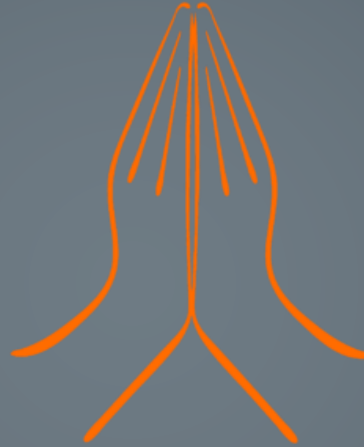
૨૨ મોટેથી ગાઓ :

જાણે મોટો કારીગર
ગૂંથી ગૂંથી બનાવે ઘર
એવું પક્ષી ક્યું વળી?
ડાળે લટકે જેનું ઘર?

૨૩ ચાલો હસીએ :

દીપુ : હેય ટીકુ, કેવો રહ્યો દિવસ?
ટીકુ : બેકાર યાર. અમારા ટીચરને કશું સાચું ન કહેવાય.
દીપુ : કેમ?
ટીકુ : એમણે પાટિયામાં ‘રાષ્ટ્રગીત’ લખ્યું ને પૂછ્યું રાષ્ટ્રગીત કોણે લખ્યું?
દીપુ : હં... તો...?
ટીકુ : મેં કહ્યું, “સર તમે...” તો મારી સામે ડોળા કાઢી જોઈ રહ્યા.
દીપુ : હા... હા... હા...

Thank you

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોસાયટી દ્વારા સંચાલીત ®

OCEAN

કોચીંગ ક્લાસીસ